

Dokument nr. 15:27

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 474

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Bjørgulv Froyn

Besvart 24. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Transportbedriften Pakke-Trans har nylig sagt opp sine elleve sjåførere. Sjåførene og deres fagforening hevder at oppsigelsen skyldes at de nekter å kjøre mer enn arbeidsmiljøloven tillater.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at transportbedrifter overholder bestemmelsene om kjøre- og hviletid for sjåførene?»

Begrunnelse:

Trafikkulykker med tunge lastebiler krever mange dødsofre på norske veger. En av ulykkesårsakene er at mange sjåførere må jobbe mer enn regelverket tillater. Leiv Ellefset i Trygg Trafikk har uttalt at "Det er alt for mange useriøse transportører som bryter sikkerhetsbestemmelser". Trygg Trafikk har foreslått en ordning hvor transportfirmaer må dokumentere tilfredsstillende internkontroll og overholdelse av sikkerhetsbestemmelsene.

Svar:

Ansatte yrkessjåførers totale arbeidstid reguleres av arbeidsmiljølovgivningen, og kontrolleres av Arbeidstilsynet. Regelverket for yrkessjåførers kjøre- og hviletid er fastsatt av Samferdselsdepartementet og kontrolleres av Statens vegvesen og politiet. Statens vegvesen har ansvar for bedriftskontroller. Ansvaret for kontroller ute på vegene er delt mellom politiet og Statens vegvesen. Gjennom EØS-avtalen har Norge forpliktet seg til årlig å kontrollere 1 pst. av arbeidstiden til yrkessjåfører.

Omfanget av kontroller av kjøre- og hviletid er allerede betydelig. I 2001 gjennomførte Statens vegvesen ca. 115 000 kontroller i bedrift og ca. 110 000 kontroller av kjøre- og hviletid på veg.

Statens vegvesen vil i perioden 2002 til 2005 øke antallet kjøre- og hviletidskontroller på veg med 50 pst. Det er etter min vurdering et effektivt virkemiddel for å forebygge at bedriftene "presser" sine ansatte til å bryte kjøre- og hviletidsbestemmelsene.

Spørsmål nr. 475

Innlevert 14. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 25. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Det viser seg at Askøy kommune i Hordaland mottar det nest laveste vertskommunetilskuddet pr. bruker i HVPU i landet.

Vil statsråden rette opp de forholdene som i dag virker svært urimelige overfor enkeltkommuner og dermed også for den enkelte bruker?»

Begrunnelse:

Askøy kommune mottok i 2001 583 658 kr pr. bruker, mens den gjennomsnittlige overføringen til vertskommunene er 762 656 kr. Fra Landssammenlutningen for sentralinstitusjoner i HVPU blir det opplyst at basisfundamentet pr. bruker var døgnpris på institusjonens avviklingstidspunkt. I 1991 var årskostnaden pr. bruker på Furuly i Askøy 560 000 kr. Askøys ordfører opplyser at det forelå to uavhengige konsulentrapporter fra 1990/91 som konkluderte med at bemanningssituasjonen og pleiefaktoren ved Furuly var altfor lav grunnet mange særdeles kostnadskrevenende brukere. Fylkeskommunen fant imidlertid ikke under avviklingstadiet av institusjonen å styrke bemanningen. Det kan derfor i ettertid synes som om basisfundamentet for beregning av årskostnad pr. bruker på Furuly har vært satt altfor lavt, og at kommunen derfor har tapt overføringer fra staten over en tiårsperiode i størrelsesorden 90-100 mill. kr.

I dag har Askøy kommune svært ressurskrevende brukere, samtidig som kommunens økonomi innenfor pleie- og omsorgssektoren er spesielt vanskelig. Et samlet formannskap ber nå om at de statlige overføringene også for Askøys vedkommende blir som gjennomsnittet for vertskommuner for utviklingshemmede, og at det blir vurdert en mulighet for hel eller delvis kompensasjon for merutgiften i årene 1991-2000.

Svar:

Det meste av statlige midler til tiltak for psykisk utviklingshemmede overføres nå gjennom inntektssystemet til kommunene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Etter at HVPU-midlene ble lagt inn i inntektssystemet i 1992, er antall psykisk utviklingshemmede i kommunen over og under 16 år, innført som egne kriterier i inntektssystemet. For 2002 er det beregnet at en psykisk utviklingshemmet seksten år og eldre vil utgjøre rundt 410 000 kr gjennom inntektssystemet for kommunene.

Da HVPU-midlene ble lagt inn i inntektssystemet ble det på grunn av betydelige omfordelingsvirknin-

ger, særlig for kommuner som hadde HVPU-tiltak innenfor sine grenser, besluttet å ta midlene til i alt 33 vertskommuner ut av inntektssystemet og videreføre disse i et eget tilskudd. Ved utvelgelsen av kommuner som skulle komme inn under ordningen, la man bl.a. vekt på at det skulle være vertskommuner med en høy andel av tilflyttede psykisk utviklingshemmede. Av i alt 75 vertskommuner for HVPU-institusjoner, fikk 33 vertskommunestatus.

Vertskommunetilskuddene til de enkelte kommuner ble i utgangspunktet fastlagt på grunnlag av kurdøgnprisene i de aktuelle institusjoner beboerne var i. Dette har vertskommunene vært kjent med siden ordningen ble innført. Blant vertskommunene var det institusjoner med forskjellig klientell med hensyn til pleiebehov mv., og som følge av dette varierte kostnadene mye. Det er derfor stor spredning mellom kommunene i tilskudd pr. bruker. Askøy kommune ligger under gjennomsnittet. Det har ikke vært aktuelt å endre tilskuddet for noen av vertskommunene på bekostning av andre, og ut fra en totalvurdering av ordningen er jeg av den oppfatning at dette har vært og er den mest rettferdige tilnærmingen.

I statsbudsjettet for 2002 ble det foreslått visse endringer når det gjelder fordeling av vertskommunetilskuddet. Etter nåværende opplegg for vertskommunetilskuddet har det vært tellinger av gjenværende tilflyttede psykisk utviklingshemmede hvert 4. år. Deretter har midlene tilknyttet de som har falt fra blitt lagt over i den ordinære overgangsordningen i inntektssystemet for kommunene. Dette har medført at kommunene har kunnet motta tilskudd knyttet til den enkelte i opptil ni år etter at vedkommende har falt fra. Det skal nå foretas årlige tellinger og justeringer av antall psykisk utviklingshemmede som skal tas ut av ordningen som følge av frafall. Første telling gjøres 1. januar 2004, og vil få konsekvenser for tilskuddet i 2005. Dette er fortsatt en gunstig ordning for vertskommunene i og med at det kan ta opptil seks år før tilskuddet er fullt integrert i det ordinære rammetilskuddet. Det er videre usikkert hvordan pleietyngden for de tilflyttede har endret seg over tid. Det er derfor innført en ordning hvor de kommuner som mottar et tilskudd pr. bruker som ligger under dagens gjennomsnitt, kun får 50 pst. reduksjon i tilskudd pr. bruker som faller fra. Denne ordningen vil fortsette inntil gjennomsnittlig tilskudd pr. bruker er på dagens gjennomsnitt for disse kommunene. Deretter foretas normal 100 pst. reduksjon i tilskudd pr. bruker som faller fra. Stortinget har ved behandlingen av budsjettet for 2003 sluttet seg til dette.

Dersom noen av brukerne som omfattes av ordningen blir svært ressurskrevende har kommunene også anledning til å innrapportere disse som ressurskrevende brukere på ordinær måte til fylkesmannen.

Kostnader knyttet til disse brukerne vil da bli behandlet på vanlig måte ved tildeling av tilskudd for ressurskrevende brukere. Dette er en ordning som forvaltes av Kommunal- og regionaldepartementet.

Spørsmål nr. 476

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 24. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I svaret på skriftlig spørsmål nr. 451 vises det til at EØS-utvalget har vært konsultert i forbindelse med EØS-tilpasning av forskrift om havbrukskonsesjoner, etter at teksten i denne er tilpasset ESAs krav, som i realiteten opphever alle de kriterier Stortinget fastsatte ved vedtak 7. juni 2001. Stortinget var vel kjent med ESAs krav da premissene for konsesjonstildelinger ble fastsatt i Innst. O. nr. 123 for 2000-2001.

Mener statsråden at Regjeringen ved å konsultere EØS-utvalget kan oppheve et lovlig fattet stortingsvedtak?»

Begrunnelse:

Det vises til statsrådens svar på mitt skriftlig spørsmål nr. 451 for 2001-2002.

Kystpartiet vil igjen vise til at havbruksloven, inkludert § 6, var akseptert da grunnlaget for en EØS-avtale ble godkjent av partene i 1992. Alt lovverk var da vurdert opp mot artikkel 31 og 40 om fri etableringsrett og fri flyt av kapital.

ESAs klage mot Norge er ikke begrunnet i nytt lovverk som etter avtalen skal implementeres i medlemslandene, men et angrep på deler av en godkjent avtale, og et forsøk på å flytte havbruksforvaltningen ut av den bilaterale fiskeriavtale og inn under EØS-avtalens virkeområde. Suverenitet i fiskerisaker og beskyttelse av fornybart verdiskapingsgrunnlag var vesentlig for kystens nei til EU, og Regjeringens ettergivenerhet i forhold til ESAs krav er i strid med folkets nei til EU.

Stortingets svar på ESAs krav ligger i vedtaket av 7. juni 2001, og referatene fra Odelstingets debatt om denne saken viser med all tydelighet at flertallet ikke var innstilt på å gi etter for ESA i denne saken.

Høyres mindretallsforslag ble nedstemt av Stortinget, og at Høyre i dag sitter i regjering, innebærer ikke at statsråden har rett til å overprøve lovlig fattede vedtak der Stortinget ivaretar folkets nei til EU på en god måte.

Det er Stortinget alene som har kompetanse til å endre egne vedtak. EØS-komiteen er ikke tillagt denne kompetanse. Det er derfor ikke tilfredsstillende at statsråden viser til konsultasjon i EØS-komiteen som grunnlag for å oppheve Stortingets vedtak. EØS-komiteen har heller ingen kompetanse til å gi utvidet delegasjonsfullmakt til regjering og departement. Kystpartiet ønsker derfor svar på hvilket hjemmelsgrunnlag Regjeringen mener å ha for å tilsidesette Stortingets vedtatte kriterier for tildeling av nye konsesjoner i havbruksnæringen.

Svar:

Stortingets vedtak i denne saken har skjedd gjennom Besl. O. nr. 136 for 2000-2001 og etterfølgende behandling i Lagtinget om endring i oppdretsloven § 6. Endringen gjaldt adgang til å ta vederlag for tildeling av konsesjoner for oppdrett av laks og ørret.

I næringskomiteens behandling av saken, jf. Innst. O. nr. 123 for 2000-2001, ble det i flertallets merknader lagt en del føringer for kriterier mv. for den forestående konsesjonsrunden, herunder vektlegging av "lokal tilknytning", jf. oppdretsloven § 6. Departementets utkast til tildelingsforskrift, som ble sendt på høring i august 2001, ble utformet på bakgrunn av nevnte føringer. Som nevnt i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 451, var det ved behandlingen av saken kjent at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) hadde reist spørsmål ved kriteriet "lokal tilknytning".

ESAs grunngitte uttalelse av 15. november 2001 innebar imidlertid en vesentlig endring på viktige punkt i grunnlaget for komitéflertallets merknader. Den minnelige løsningen med ESA forutsatte som kjent endring av kriteriene som hadde vært ute på høring. På denne bakgrunn ble Stortinget konsultert gjennom EØS-utvalget før vi sendte justerte deler av utkastet til tildelingsforskrift på ny høring, og svar til ESA.

Spørsmål nr. 477

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ein samla EU-kommisjon tilrår at EU igjen skal innføre subsidiar på skipsbygging frå 1. oktober. Ei avklaring på ei eventuell subsidiering kjem i september, og forslaget går ut på inntil 6 pst.

Kva konsekvensar vil det få for norsk skipsbyggingsindustri om EU gjeninnfører slik subsidiering, og vil nærings- og handelsministeren vurdere å gjeninnføre subsidiar til norske skipsverft om EU gjer det?»

Svar:

Kommisjonen sitt forslag inneber, slik eg har forstått det, at ein ønskjer å gjeninnføre ei avgrensa støtteordning for enkelte typar fartøy der europeiske verft er i direkte konkurranse med koreanske verft. Dei typane fartøy det er snakk om i det siste forslaget er containerskip, olje-, kjemikalie- og LNG-tankskip. Dette er typar fartøy som svært få norske verft produserer. For dei verfta som hovudsakleg produserer

denne type fartøy vil ei gjeninnføring av subsidiar i EU føre til at deira konkurransesituasjon blir vanskelegare. For andre verft vil forslaget truleg slå motsett veg, ved at den generelle konkurransen på andre typar fartøy vil bli lettare. Dette vil være ein følge av at deler av kapasiteten ved europeiske verft blir bunde opp mot dei fire typane fartøy som er omfatta av forslaget. Det er dermed vanskeleg å seie noko eintydig om kva konsekvensar ei gjeninnføring av ei slik avgrensa støtteordning vil ha for norsk skipsbyggingsindustri.

Regjeringa følgje utviklinga i EU nøye med åsyn til kontraktsrelatert verftsstøtte. Dette for å sikre likearta konkurransevilkår mellom skipsbyggingsindustrien i Noreg og dei største konkurrentlanda. Dersom det viser seg at EU gjeninnfører ei slik støtte, vil Regjeringa måtte vurdere i større detalj kva konsekvenser dette vil få for norsk skipsbyggingsindustri, og moglege tiltak.

Spørsmål nr. 478

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 24. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Norske myndigheter har tidligere uttalt at dersom det er en fare for at Hellas kan sende tsjetsjenske asylsøkere videre til Russland, vil ikke Norge bruke sin mulighet i henhold til Dublin-konvensjonen til å sende dem til Hellas i første omgang. I rapport fra NOAS og Den norske Helsingforskomité slås det fast uholdbare forhold for asylsøkerne samtidig med at deportasjonsfaren er høy.

Vil Regjeringen nå slutte å sende tsjetsjenske asylsøkere til Hellas og følge opp de allerede utsendte?»

Svar:

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet om skjønnsutøvelse, lovtolking eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Dette innebærer at jeg ikke har myndighet til å instruere Utlendingsdirektoratet om praksis overfor tsjetsjenske asylsøkere.

Den politiske styringen på utlendingsfeltet må som følge lovendringene skje gjennom lov og forskrift. Departementet følger utviklingen og praksis

på utlendingsrettsområdet nøye, og vurderer løpende behovet for eventuelle endringer.

Norge har overført tsjetsjenske asylsøkere til Hellas fordi de reiste inn i Schengen-området med greske Schengen-visa. I medhold av Dublin-konvensjonen er som hovedregel medlemslandet som utstedte visumet ansvarlig for asylsøkere når disse er i besittelse av gyldige visa. Dette henger sammen med at et Dublin-land bør bære ansvaret når landet er ansvarlig for innreisen på territoriet, eller landets rutiner for visumutstedelse ikke er gode nok.

Samtlige medlemsland i Dublin-samarbeidet er part i FNs flyktningkonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon, og er på samme måte som Norge forpliktet til å ta ansvar for asylsøkere med beskyttelsesbehov. Respekten for menneskerettighetene og grunnleggende friheter er også forankret i EUs traktatverk og således tungt forpliktende for Hellas. Norge har på denne bakgrunn forventninger om at Hellas overholder sine internasjonale forpliktelser, og at Hellas overtar ansvaret for asylsøkere i medhold av Dublin-konvensjonen og overholder sine internasjonale forpliktelser som andre europeiske land.

Spørsmål nr. 479

Innlevert 17. juni 2002 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Undertegnede er blitt gjort kjent med at det pågår et arbeide med å samordne den maritime sertifikatstrukturen. I dette arbeidet er det viktig at de som har gjennomført oppgraderingskurs får utvidede sertifikater i forhold til de som ikke har gjennomført slike kurs.

Ser statsråden en mulighet for at innehavere av Kystskipper klasse B får økt sine rettigheter til 1 500 bruttotonnasje (bt)?»

Svar:

I forbindelse med implementering av STCW-95 (Convention of Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers), forenklet Sjøfartsdirektoratet den norske maritime sertifikatstrukturen. En del norske sertifikater hadde rettigheter etter norsk lov som ikke passet inn i STCW-strukturen, og to nasjonale sertifikater, Kystskipper klasse A og B

ble opprettet for å ivareta disse. Dette arbeidet ble avsluttet ved at ny forskrift trådte i kraft juli 2001. Det understrekes at forslaget til ny sertifikatstruktur ble forelagt Rådet for maritime sertifikater samt var ute på full ekstern høringsrunde.

Kystskipper klasse B utstedes til de som hadde Kystskipper klasse 2 etter lov av 10. oktober 1958. Opprinnelig gav dette sertifikatet førerrettigheter til 300 bruttotonnasje (bt), men da målreglene ble endret, ble rettigheten økt til 750 bt. Det foreligger ingen planer om å endre denne tonnasjen.

Innehavere av Kystskipper klasse 2 som tok tilleggsutdanning; tolv uker pluss telefoni og sikkerhetskurs, fikk økt sine rettigheter til 3 000 bt.

Disse rettighetene gjelder for Nord- og Østersjøområdet.

Det foreligger ingen planer i dag om en endring som innebærer at de som ikke har tilleggsutdanning automatisk skal få økt rettighetene til 1 500 bt.

Spørsmål nr. 480

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen

Besvart 20. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Jeg fremmet tidligere et spørsmål om praktiseringen av EU-direktivet vedrørende helseattest for fiskere/sjøfolk. Dette på bakgrunn av at flere i denne yrkesgruppen sto i fare for å miste jobben fordi de har for høy vekt i forhold til en fastsatt forskrift om Body Mass Index (BMI). Til tross for statsrådets forsikringer om at ordningen skulle praktiseres fleksibelt er nå friske arbeidsføre yrkesutøvere satt på land av denne grunn.

Hva vil statsråden gjøre for å gjennomføre den fleksibilitet som ble bebudet?»

Begrunnelse:

I februar i år tok jeg opp spørsmålet knyttet til reglene om helseattest til fiskere/sjøfolk og til det faktum at friske og arbeidsføre yrkesutøvere kan risikere å miste jobben fordi de har for høy vekt i forhold til en fastsatt forskrift om BMI. Jeg framholdt at dette kunne ha som konsekvens at friske arbeidsføre men-

nesker unødvendig må henvises til et allerede sterkt belastet trykkesystem.

Statsråden svarte da blant annet: "La meg bare presisere til slutt at yrkesutøvere med god helse som er i stand til å gjøre en god og sikker jobb, og som ikke representerer noen sikkerhetsrisiko for andre, vil fortsatt få helseattest, selv om de skulle ha en BMI på over 35. Det skal være fleksibilitet i denne behandlingen, og jeg tror ikke det er noen risiko for at man skal få - en kunne nesten si - overvekt av norske fiskere på slankekur som en nødvendighet for at de skal komme seg ut på havet."

10. juni meldte NRK at den første yrkesutøveren har gått iland fordi han var noen kilo for tung i forhold til regelverket.

Dette rimer dårlig med statsrådets forsikringer i sitt svar til meg for få måneder siden, og til Regjeringens uttalte mål om å fjerne unødvendige regler.

Jeg har allerede snakket med flere i bransjen som føler seg utrygge i forhold til forestående fornyelse av helseattest.

Dette mener jeg at vi som politikere må ta meget alvorlig.

Svar:

Gjeldende norske regelverk for så vidt gjelder kroppsmasseindeks (Body Mass Index) er forskrift av 19. oktober 2001 nr. 1309 om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip, fastsatt med hjemmel i sjømannsloven § 26. Kopi av forskriften vedlegges. Forskriften implementerer ikke noe EU-direktiv, men ved utforming av det nye regelverk ble det sett hen til regelverk i andre land, også land innenfor EU.

Gjeldende norske regelverk gir sjømannslegen anledning til å vurdere om en sjømann med en Body Mass Index (BMI) mellom 30 og 35 er helsemessig skikket til tjeneste. Helsemessig skikket er vedkommende når han/hun ikke antas å ha noen sykdom eller noen fysisk eller psykisk mangel som kan utgjøre en fare for andre eller for sikker drift av fartøyet. Se sjømannsloven § 26 og forskriften om helseundersøkelse § 1.

Hvis sjømannen har en BMI fra 35 og oppover skal legen, og en fagnemnd som er bredt sammensatt, vurdere om vedkommende kan få fortsette å seile. Bestemmelsene om fagnemnden, klage og søknad om fravik er omtalt i forskriften kap. 4. Fagnemnden tar den endelige avgjørelsen. Fagnemnden består av en leder som er lege, en representant fra Sjøfartsdirektoratet og en representant fra et fagforbund. Representanten fra fagforbundet skal ha kompetanse i forhold til den stillingsgruppen arbeidstakeren tilhører.

Hvis sjømannen ønsker å få sin sak behandlet av fagnemnden, kan sjømannslegen i påvente av endelig svar i fagnemnden utstede en helseerklæring til sjømannen. Forutsetningen er at legen vurderer sjømannen som helsemessig skikket og at vedkommendes arbeidsgiver eller skipsfører som kjenner sjømannen fra tidligere tjeneste, samtykker.

Det er min oppfatning at muligheten til å søke om fravik, og muligheten for sjømannslegen til å utsette iverksetting av vedtak om udyktighet, gir tilstrekkelig fleksibilitet for å ivareta den enkelte sjømanns interesse og ivareta vårt hovedsiktemål, nemlig sikkerhet til sjøs. Dersom sjømannslegen ikke utsteder helseattest er det et resultat av at sikkerhet ikke er ivaretatt.

Jeg har fått opplyst at Sjøfartsdirektoratet hittil i år har mottatt 29 søknader om fravik fra kravene relatert til overvekt. To av søkerne har flere helseproblemer som rammes av forskriftens regler. Flere stillingsgrupper er representert, blant annet åtte navigatører, herunder to skipsførere, to personer i maskinen, to fiskere samt tre personer som har forpleiningsoppgaver.

Sjøfartsdirektoratet mottar melding om udyktighet fra sjømannslegene. Det er imidlertid ikke anledning til å oppgi diagnose på meldingene i henhold til konsesjon gitt av Datatilsynet. Sjøfartsdirektoratet har således ikke oversikt over sjømenn som er udyktige på grunn av overvekt, og som ikke har søkt om fravik fra gjeldende bestemmelser.

Avslutningsvis vil jeg bemerke at også etter det regelverket som gikk forut for gjeldende forskrift, ville en sjømann med stor overvekt måtte vurderes. Hvis vedkommende var en fare for andre eller sikker drift av fartøyet, ville sjømannen heller ikke etter det tidligere regelverket kunne få helseattest. Med det nye regelverket er grensene for overvekt mer tydeliggjort.

Vedlegg til svar:

Forskrift om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip.

Internett:

<http://www.lovdata.no/for/sf/nh/xh-20011019-1309.html>

Spørsmål nr. 481

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 24. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Tillitsvalgte i Skien fengsel uttaler at de har ledige celler på grunn av manglende lønnsmidler.

Hvor mye ledig kapasitet finnes det i norske fengsler i dag, og hvor mye vil dette koste å ta i bruk?»

Begrunnelse:

Det er en kjensgjerning at soningskøen vokser. Pr. 31. mars 2002 var den økt til 2 443. Det er en

tverrpolitisk enighet om å redusere dagens soningskø. Blant annet uttrykker en samlet justiskomite i Innst. S. nr. 260 for 2001-2002 at ledig kapasitet i eksisterende fengsler må benyttes.

Svar:

Jeg deler selvsagt bekymringen over utviklingen i soningskøen og er enig i at et viktig virkemiddel er at kriminalomsorgen utnytter den eksisterende fengselkapasiteten maksimalt.

Noen fengselsplasser vil alltid være stengt i kortere perioder på grunn av helt nødvendige bygningsarbeider og på grunn av bemanningsproblemer. Ringerike fengsel har holdt stengt pga. bemanningsproblemer og Stavanger fengsel kunne ikke ta i bruk alle cellene ved årets begynnelse fordi det manglet fagutdannet personell. Disse plassene er åpne nå. I tillegg låner Oslo politidistrikt plasser til en midlertidig politiarrest og Ila fengsel har noe redusert kapasitet i forbindelse med omgjøring av plasser til forvaringsplasser. Bortsett fra denne type stengninger skal de tilgjengelige fengselsplasser utnyttes så godt som overhode mulig. Men det er ikke praktisk mulig å kunne gjennomføre 100 pst. utnyttelse gjennom et helt driftsår. Dette skyldes delvis at fengselsplasser har ulikt sikkerhetsnivå og at det må vurderes hvem som kan plasseres i hvilke plasser. En annen viktig årsak til midlertidig ledighet er beredskap i forhold til varetektsbehov og politiets faktiske varetektsbehov varierer sterkt fra uke til uke.

Det er ikke mulig for den sentrale etatsledelsen å ha oversikt over alle detaljer i kapasitetssituasjonen fra dag til dag i en stor desentralisert etat. Men all styringsstatistikk som er tilgjengelig viser klart at det er en svært høy kapasitetsutnyttelse i kriminalomsorgen. I perioden 1. januar 2002 - 10. juni 2002 er etatsens samlede kapasitetsutnyttelse på 95,9 pst. av aktuell kapasitet. Innenfor dette vil det selvsagt være variasjoner fra anstalt til anstalt, men jeg tror hovedbudskapet er at det aldri har vært høyere stabil kapasitetsutnyttelse og aldri har det vært produsert flere fengselsdøgn.

Det er allment erkjent at kriminalomsorgen har svært stramme driftsrammer og slik høy kapasitetsutnyttelse er selvsagt en utfordring i forhold til dette. Hittil i år har kriminalomsorgen ikke fått anledning til å holde plasser stengt på grunn av stram økonomi. En gjennomgang av regnskapstall for de fem første

månedene viser at det er press på driftsrammene. Det ser likevel ut til at kriminalomsorgen gjennom fortsatt stram økonomistyring, vil klare et høyt aktivitetsnivå innenfor tildelte budsjettammer. Men først etter en gjennomgang av halvårsregnskapet, sammen med regiondirektørene, er det mulig å gi et bedre bilde av situasjonen. Det vil vi ha oversikt over i løpet av august.

Fordi situasjonen i Skien fengsel er brukt som utgangspunkt for spørsmålet vil jeg knyttet noen kommentarer til situasjonen der. Også i den anstalten vil det kunne være periodisk ledig kapasitet på grunn av varetektsberedskap, transporter og overføringer etc. Styringsstatistikken viser f.eks. at det 10. juni 2002 var en ledig plass i den anstalten, mens det for perioden fra nyttår til 10. juni 2002 er registrert fullt hus i gjennomsnitt. I medieoppslaget er det fremhevet at man kan ta i bruk helseavdelingen med fem plasser til ordinær kapasitet dersom man får en bemanningsøkning. Da Skien fengsel ble åpnet i 1994 var det et sentralt poeng at anstalten hadde fått en "sykeavdeling" hvor syke innsatte kunne innlegges. På grunn av manglende helsefaglig bemanning og fordi man har valgt å legge så syke innsatte inn i ordinært sykehus står disse lokalene ledig. Jeg har bedt regionledelsen vurdere om det vil være hensiktsmessig å omdisponere lokalene til ordinær fengselskapasitet og hva det vil kreve av ressurstilførsel.

Også i andre anstalter kan det tenkes at spesiallokaler kan vurderes omdisponert til ordinær fengselskapasitet. Hva som er totalt sett mest hensiktsmessig bruk av lokaliteter må fortløpende vurderes av regionledelsene. Men eventuelle små justeringer løser uansett ikke det grunnleggende behovet for å etablere ny fengselskapasitet slik som nå blir gjort i Vardåsen. Det fremtidige behovet representerer flere hundre fengselsplasser.

Spørsmål nr. 482

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 27. juni 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Regjeringens avtale med Fremskrittspartiet om Revidert nasjonalbudsjett (RNB) har ført til et kutt i bistand til verdens fattige på 49 mill. kr. Disse midlene samt ytterligere 178,2 mill. kr benyttes til flyktingetiltak i Norge, godkjent som ODA. Totalt betyr dette at bistandsprosenten økes, mens bistanden til verdens fattige reduseres.

Mener utviklingsministeren at dette er en aksep-

tabel måte for Norge å øke bistandsprosenten, og er det denne type "opptrappingsplan" for norsk bistand vi kan forvente i tiden fremover?»

Svar:

I henhold til OECD/DACs regelverk kan enkelte utgifter til flyktninger i Norge rapporteres som offisiell utviklingshjelp. De senere år, og under ulike regjeringer, har økninger i utgifter til flyktninger i Nor-

ge blitt dekket inn ved omdisponeringer innenfor bistandsrammen. Dette innebærer at flyktningeutgiftene er blitt dekket inn ved kutt i bevilgningene til bistandsformål.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett måtte en økning i de ODA-godkjente utgiftene til bl.a. drift av statlige mottak i størrelsesorden 178,2 mill. kr dekkes inn. I motsetning til f.eks. Revidert nasjonalbudsjett i 2000, da den foregående regjering valgte å dekke inn 431,1 mill. kr i økte ODA-godkjente utgifter til flyktninger i Norge ved kutt i bevilgningene til verdens fattige, valgte Regjeringen denne gangen å skjerme bevilgningene til verdens fattige i sitt forslag til Revidert nasjonalbudsjett. Regjeringen reduserte ikke bevilgningene til bistandsformål, men økte bistandsrammen tilsvarende den ODA-godkjente andelen av de økte flyktningeutgiftene. Dette viser at Regjeringen prioriterer bistandsinnsatsen høyt.

I forhandlingene med Fremskrittspartiet ble det enighet om å redusere kap. 161 post 72 Finansieringsordningen for utviklingsland med 49 mill. kr, jf. blant annet overføring av ubrukt bevilgning fra 2001. Dette innebærer likevel at store deler av de økte flyktningeutgiftene ble tilleggsfinansiert, og ikke gikk på bekostning av bevilgninger til bistandsformål.

Regjeringen har forpliktet seg til en gradvis økning av bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005. Revidert nasjonalbudsjett er ikke det primære redskapet for en opptrapping av bistanden i andel av BNI. Det er imidlertid alltid viktig å skjerme bistanden i en slik sammenheng, slik Regjeringen la opp til i sitt forslag til RNB. Det er likevel de årlige statsbudsjettene som vil være avgjørende for å nå bistandsmålet om 1 pst.

Spørsmål nr. 483

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Tor-Arne Strøm

Besvart 27. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Tre sivile/militære flyplasser ved Bardufoss, Andøya og Bodø vil fra 1. juni 2002 miste sine radiopeilere pga. Forsvaret ikke lenger anser disse nødvendige. Luftfartsverket og Luftfartstilsynet protesterer fordi flysikkerheten ikke vil bli godt nok ivarettatt. Bardufoss lufthavn blir den eneste stamruteflyplassen uten verken radar eller radiopeiler.

Hva vil statsråden gjøre for å opprettholde flysikkerheten i nord?»

Begrunnelse:

Flygelederne ved Bardufoss lufthavn har gått sterkt ut i avisen Nordlys, Tromsø, og påtalt at radiopeilere er et viktig redskap for flysikkerhetstjenesten. Luftfartstilsynet er enig i dette, men det finnes pr. i dag ikke forskrifter som konkret dekker radiopeiler som instrument.

Ifølge Luftfartsverket er samtlige norske flyplasser, inkludert hele kortbanenettet, utstyrt med radiopeilere for at flytårnet skal kunne oppdage om et fly er ute av kurs ved inn- og utflygginger.

Årsaken til at det bare er Bardufoss, Andøya og Bodø som kan bli uten radiopeilere, har sammenheng med at disse sivile/militære flyplassene inngår i en samarbeidsavtale mellom Forsvaret og Luftfartsverket og hvor Forsvaret har ansvaret for radiopeileren.

Svar:

Basert på overordnede krav fra Luftfartstilsynet har Luftfartsverket ansvar for flysikringstjenesten. Luftfartsverket skal også legge premissene for anskaffelse av det utstyr som er nødvendig for å drive flygekontrolltjeneste. Luftfartsverket har altså ansvaret for flygekontrolltjenesten på sivile og militære flyplasser, inklusive rene militære flystasjoner. Flygekontrolltjeneste inngår ikke i Forsvarets fagområde.

I henhold til samarbeidsavtalen mellom Luftfartsverket og Luftforsvaret, som ble undertegnet 21. juni 2001, er ansvaret for anskaffelse og vedlikehold av infrastruktur ved enkelte flyplasser delt mellom Luftfartsverket og Luftforsvaret, og med eneansvar for en av partene ved angitte plasser. Forsvaret har bl.a. ansvar for investeringer knyttet til flysikringsutstyr ved flyplassene Bodø, Bardufoss og Andøya.

Det er Luftfartstilsynets og Luftfartsverkets vurdering at radiopeilere er et nødvendig flysikkerhetsmessig utstyr ved lufttrafikkstasjonens enheter. Luftfartsverket har ansvar for at instrumentering ved lufttrafikkstasjonens enheter til enhver tid er tilpasset de operative og flysikkerhetsmessige krav som en forsvarlig trafikkavvikling stiller. Luftfartsverket har således bestemt at radiopeilere inngår som standardutstyr for lufttrafikkstasjonens enheter. Etter Forsvarets syn er det for den militære flytrafikken ikke nødvendig med

radiopeilere, ettersom Forsvaret har tatt i bruk andre instrumenter for å dekke de samme behov.

Forsvaret har ønsket å avvikle bruk av radiopeilere ved militære flyplasser. Luftfartsverket har, med utgangspunkt i ovennevnte beslutninger, fremholdt at dette er nødvendig flysikkerhetsutstyr, og i flere skriftlige henvendelser anmodet Forsvaret om å omgjøre sitt vedtak om å innstille kontrollflyging av, og vedlikehold og investering i, peilerutstyr ved de plasser der Forsvaret etter avtalen har ansvar for infrastrukturen. På Bardufoss, der Forsvaret har det fulle ansvar for infrastruktur, anses områderadaren ikke pålitelig av Luftfartsverket. Det pågår et arbeid med å finne løsninger for å gjøre radaren mer pålitelig.

Luftfartsverket har fremholdt overfor Forsvaret at der radar ikke er tilgjengelig er det spesielt viktig at radiopeiler er operativ.

Luftfartsverket har for øvrig, med referanse til samarbeidsavtalen, bedt Forsvaret investere i ny radar på Bardufoss, men dette må av Forsvaret vurderes i sammenheng med øvrige prioriterte oppgaver.

Jeg vil ta ovennevnte problemstilling opp med forsvarsministeren, slik at man kan komme frem til en tilfredsstillende ordning hva gjelder vedlikehold og eventuelle nyinvesteringer i flysikringsutstyr, herunder peilerutstyr, ved de flyplasser der Forsvaret har ansvar for infrastrukturen.

Spørsmål nr. 484

Innlevert 18. juni 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil statsråden, for å fylgje opp Stortinget, ta initiativ for å sikre personar med epilepsi ei meir heilskapleg oppfølging enn i dag, herunder vurdere ein eigen handlingsplan?»

Grunngjeving:

I Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 heiter det i ein merknad frå sosialkomiteen: *"Pasienter lidende av epilepsi har etter komiteen mening vært en underprioritert pasientgruppe over lang tid, og det bør rettes opp."*

Norsk Epilepsiforbund meiner det er behov for ein nasjonal handlingsplan for personar med epilepsi. Dei peikar på fordommar og manglande kunnskap på mange samfunnsområde overfor menneske med denne diagnosen. Dei meiner det er naudsynt å utgreie handlingsplanar i helsestellet både for barn og vaksne. Dei ynskjer ei nærare vurdering av problemstillingar knytt til barnehage, skule og høgare utdanning. Høvet for tilrettelegging i forhold til arbeid, samt høvet til rehabilitering/habilitering for personar med epilepsi generelt og epilepsiopererte spesielt, er også viktige tema. Endeleg vil det også vere ynskjeleg med ei vurdering av kva tiltak som skal til for full deltaking og likestilling i det sosiale livet.

Eg ber statsråden om ei opa haldning i forhold til samarbeid med Norsk Epilepsiforbund for å sikre kunnskap og konkrete tiltak som kan gi personar med epilepsi ein tryggare kvardag.

Svar:

Det er ulike former for epilepsi. En stor del av de som har diagnosen kan stort sett leve et normalt liv både sosialt og arbeidsmessig. Det er likevel en stor

gruppe mennesker som har en komplisert epilepsi som kan være vanskelig å behandle. Disse personene kan også ha tilleggsproblemer i form av psykiske eller fysiske plager.

De regionale helseforetakene har ansvar for å yte spesialiserte helsetjenester til mennesker med epilepsi. Dette gjelder utredning, diagnostisering, medikamentell behandling, operativ epilepsibehandling mv. Regionsykehusene har et særskilt ansvar for å tilby høyspesialisert behandling. Statens senter for epilepsi gir tilbud både til voksne og barn som omfatter både utredning, diagnoseavklaring, operasjonsutredning, behandling, habilitering og rehabilitering. Senteret tilbyr også kurs og konferanser til pasienter, pårørende og ansatte innenfor helsesektoren.

Personer med epilepsi som har behov for langvarige og koordinerte tilbud, har rett på individuell plan. I arbeidet med en individuell plan forutsettes det at ulike instanser samarbeider for at tiltak overfor den enkelte skal bli helhetlige. I en slik plan bør også behov for særskilt tilrettelegging i barnehage, skole, i arbeidslivet mv. komme fram, og hvem som har ansvar for å følge opp ulike tiltak.

Spesialisthelsetjenesten og kommunene har ansvar for rehabiliteringsrettede tiltak også i forhold til epilepsipasienter. De to spesialsykehjemmene Kure Gård og Røysumtunet har gitt tilbud om rehabiliteringsopplegg for epilepsipasienter. Etter det departementet kjenner til, kjøper de regionale helseforetakene eller helseforetakene tjenester ved disse institusjoner etter avtale.

Jeg er selvsagt åpen for samarbeid med Norsk Epilepsiforbund for å få innspill til videre arbeid med tiltak overfor personer med epilepsi, bl.a. tiltak som kan øke kunnskapen både blant helsepersonell, og i befolkningen generelt.

Spørsmål nr. 485**Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen****Besvart 24. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen****Spørsmål:**

«Loven om havbeite, som ble vedtatt i forrige periode, gir viktige føringer bl.a. for skjellnæringen.

Når regner statsråden med at forskriftene er ferdig utarbeidet, slik at loven kan iverksettes?»

Svar:

Jeg tar sikte på å få fastsatt forskriftene til lov om havbeite innen 1. januar 2003.

Spørsmål nr. 486**Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 27. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Kan jeg be Regjeringen om å redegjøre i sin helhet for alle forhold rundt saken om de to flykaprerne som har fått opphold på humanitært grunnlag i Norge, og på hvilken måte denne saken skiller seg fra andre saker der det gis avslag på slik søknad selv om personene det gjelder ikke kan returneres?»

Svar:

Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke gi en full redegjørelse for alle forhold rundt sakene til de to flykaprerne. Departementet jobber med å innhente alle relevante opplysninger for å klarlegge de faktiske forholdene rundt sakene, og Stortinget vil bli gitt en full redegjørelse til høsten.

Vedtakene kan imidlertid kort oppsummeres med at Utlendingsdirektoratet har innvilget oppholdstillatelse til de to iranske kaprerne med den begrunnelse at de ved retur til hjemlandet risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel og at det derfor foreligger et beskyttelsesbehov.

Det er beskyttelsesbehovet som skiller disse sakene fra andre saker der retur ikke kan gjennomføres. Personer som etter en konkret vurdering ikke har behov for beskyttelse får ikke asyl eller vern i Norge. Disse forutsettes å forlate Norge når endelig vedtak foreligger. De som ikke reiser frivillig kan bli uttransportert av politiet. Når noen personer likevel ikke blir returnert til hjemlandet, skyldes dette praktiske problemer, typisk at hjemlandet ikke vil ta imot egne borgere og/eller at Norge ikke har returavtale med sø-

kernes hjemland. Vi mener imidlertid at denne gruppen uten problemer og uten noen form for risiko kan returnere til hjemlandet av eget tiltak. Erfaring tilsier også at flere av de såkalt "ureturnerbare" reiser til hjemlandet på besøksreiser.

Det er ingen praktiske hindringer for retur til Iran. Det forhold at direktoratet mener at de to flykaprerne risikerer dødsstraff eller livsvarig fengsel i Iran, gjør imidlertid at Norge er internasjonalt forpliktet til ikke å returnere dem. Dette prinsippet må sies å være i overensstemmelse med norsk rettsfølelse, og er altså bakgrunnen for at direktoratet har valgt å innvilge søkerne oppholdstillatelse i Norge.

Jeg ønsker å understreke at jeg ennå ikke har mottatt all informasjon om de aktuelle sakene. Departementet kan imidlertid så langt ikke se at det foreligger noe lovbrudd, regelverksbrudd eller annet som kan tilsi at vedtakene ikke er korrekte ut fra det regelverk som Utlendingsdirektoratet forvalter. Jeg mener likevel at man i denne saken ville hatt et annet handlingsrom hvis Utenriksdepartementet hadde vært koblet inn bl.a. for å etterprøve utsendelsesavtalen fra 1994.

Avslutningsvis vil jeg vise til at jeg for tiden arbeider med å sikte på å styrke informasjonsflyten og samhandlingsrutinene mellom departementet og Utlendingsdirektoratet. Departementet arbeider også for tiden med å utforme nærmere retningslinjer vedrørende departementets instruksjonsmyndighet når hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan gjøre seg gjeldende.

Spørsmål nr. 487

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 1. juli 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Regjeringen har avgjort at asylsøkere med avslag skal miste dagpengene. I møte med kommunalkomiteen sa kommunal- og regionalministeren at retur av midlertidig opphold uten rett til familiejenforening (MUF) i øyeblikket ikke er aktuelt, og at de derfor ikke ville miste arbeidstillatelsen eller dagpenger.

Kan statsråden gi begrunnelsen for og det eksakte omfanget av antall personer med slikt opphold som nå har mistet arbeidstillatelsen, eventuelt dagpengene og om noen av dem er mindreårige enslige asylsøkere?»

Svar:

Ifølge statistikk fra Utlendingsdirektoratet er det i overkant av 2 000 personer som har hatt midlertidig opphold uten rett til familiejenforening (MUF). Personer i denne gruppen har etter en individuell vurdering blitt vurdert til ikke å ha behov for beskyttelse. De fleste av disse søkte om fornyet tillatelse da MUF-tillatelsen utløp. Utlendingsdirektoratet har pr. 31. mai 2002 gitt avslag til i underkant av 1 000 personer. Selv om de har fått avslag i Utlendingsdirektoratet, har disse rett til fortsatt opphold i Norge på samme vilkår som før inntil klagen er behandlet i Utlendingsnemnda. Dette betyr at de beholder arbeidstillatelsen til Utlendingsnemnda fatter vedtak i klagesaken. Pr. 31. mai 2002 har Utlendingsnemnda opprettholdt avslaget i ca. 250 saker. Personene som er omfattet av disse vedtakene har fått endelig avslag,

og forutsettes å reise hjem fordi de ikke lenger har tillatelse til å oppholde seg i Norge. Arbeidstillatelsen bortfaller fra og med vedtaket i Utlendingsnemnda.

Utlendingsforskriften åpner for at asylsøkere som har fått endelig avslag som for tiden ikke iverksettes, kan få midlertidig arbeidstillatelse etter søknad. Utlendingsdirektoratet har imidlertid ikke innvilget slik tillatelse til noen personer som tidligere har hatt MUF.

Beslutningen om å frata personer med endelig avslag på en asylsøknad ytelser etter Reglement for økonomisk hjelp til beboere i statlige mottak (Pengerementet), innebærer imidlertid ikke at de som eventuelt har en slik midlertidig arbeidstillatelse skal miste denne.

Bakgrunnen for at det fra 1. juni 2002 ble innført en ordning der de som har fått endelig avslag på søknad om asyl, ikke får utbetalt ytelser etter Pengerelementet, var å få flere til å akseptere å reise hjem frivillig.

Om lag 200 personer som har hatt MUF oppholder seg i dag i statlige mottak. Dersom disse har fått et endelig avslag på søknaden, vil de ikke få utbetalt ytelser etter Pengerelementet.

Ifølge Utlendingsdirektoratets statistikkopplysninger har ingen enslige mindreårige asylsøkere som på tidspunktet for søknad om fornyet tillatelse fremdeles var under 18 år, fått endelig avslag på slik søknad.

Spørsmål nr. 488

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 21. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Enkelte institusjonspasienter i Oslo har valgt å gå "ut av køen" i Den offentlige tannhelsetjenesten, og de har i ettertid fått kostnadene ved behandling hos privat tannlege dekket av kommunen. Søknaden som i første omgang ble avslått, ble etter anke til Statens helsetilsyn innvilget fordi kommunene med hjemmel i vederlagsforskriften ble pålagt å dekke tannlegeregningen.

Hva vil statsråden gjøre for å rette opp manglende samsvar mellom rettigheter i tannhelsesloven og vederlagsforskriften?»

Begrunnelse:

Eldre og uføre i institusjon og hjemmesykepleie (gruppe c) har en rettighet i henhold til lov om tannhelsetjenesten. En forutsetning for at de skal få et oppsøkende og regelmessig tilbud fra Den offentlige

tannhelsetjenesten (DOT) i fylket, er at oppholdet på institusjonen har vart i minst tre måneder eller at de har hjemmesykepleie minst én dag pr. uke i tre måneder.

Dekningsgraden varierer fra fylke til fylke, og det rapporteres om at mange bare får akuttbehandling og at pasienter settes på venteliste. I 2000 ble 62 pst. (varierende fra 52-71 pst.) av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon undersøkt og behandlet, men det fremgår ikke av statistikken om disse fikk den behandling de hadde behov for.

Ifølge vederlagsforskriften vedrørende opphold på institusjon utgifter til nødvendig tannbehandling dekkes for beboere som betaler vederlag. I en uttalelse fra Statens helsetilsyn av 22. april 1998 vises det til at det ikke stilles krav i forskriften om at behandlingen må være foretatt av bestemte tannleger eller av Den offentlige tannhelsetjenesten for at beboeren skal få dekket disse utgiftene. Hva som skal defineres som nødvendig tannbehandling, må vurderes i det enkelte tilfelle.

Det er tilsynelatende ikke samsvar mellom tannhelselovens bestemmelser om et tilbud som bare kan gis gjennom DOT, ev. av privatpraktiserende tannleger som DOT kjøper tjenester av, beboernes rettigheter hjemlet i vederlagsforskriften. I Oslo er det eksempler på at institusjonspasienter som har valgt å gå "ut av køen" og fått utført behandling hos privat tannlege, har fått kostnadene dekket av kommunen i ettertid. Søknadene ble i første omgang avslått av bydel og fylkeslege, men etter anke til Statens helsetilsyn fikk beboeren medhold, og kommunen ble pålagt å dekke tannlegeregningen.

Dette forhold skaper et etisk dilemma for offentlig ansatte tannleger om hvilke informasjon de skal gi sine brukere.

Svar:

Spørsmålet fra representanten Øystein Hedstrøm angår to forskjellige regelverk som regulerer vederlag for tannbehandling for pasienter på kommunale institusjoner. Det ene regelverket er tannhelsetjenesteloven og forskrift 24. mai 1984 nr. 1268 om vederlag for tannhelsetjenester i den offentlige tannhelsetjenesten, hjemlet i denne loven. Det andre regelverket er kommunehelsetjenesteloven og forskrift 26. april 1995 nr. 392 om vederlag for opphold i institusjon mv., også kalt vederlagsforskriften, hjemlet i denne loven. Den aktuelle forskriften i denne sammenheng er vederlagsforskriften etter kommunehelsetjenesteloven. Begge regelverk gir bl.a. pasienter på institusjoner opprettet med hjemmel i kommunehelsetjenesteloven rett til vederlagsfri tannbehandling.

Etter tannhelsetjenesteloven § 2-1, jf. § 1-3, har grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie rett til nødvendig tannhelse-

hjelp i den fylkeskommune der de bor eller midlertidig oppholder seg. Det er fylkeskommunen som etter tannhelsetjenesteloven § 1-1, jf. § 1-3 skal sørge for disse tjenester. Etter § 2 i vederlagsforskriften hjemlet i tannhelsetjenesteloven skal tannhelsetjenester gis vederlagsfritt når institusjonsoppholdet har vart i mer enn 3 måneder, så lenge oppholdet varer. Etter tannhelsetjenesteloven § 5-1 skal fylkeskommunen dekke utgiftene forutsatt at tannhelsehjelpen er utført av fylkeskommunalt ansatt personell eller av privatpraktiserende tannleger som har inngått avtale med fylkeskommunen.

Institusjonspasienter med rettigheter etter tannhelsetjenesteloven og vederlagsforskriften hjemlet i denne loven har imidlertid ingen plikt til å motta nødvendig tannhelsehjelp fra fylkeskommunalt ansatt tannhelsepersonell eller fra tannleger med avtale med fylkeskommunen. Det kan være institusjonspasienter som ønsker å få nødvendig tannbehandling utført av den privatpraktiserende tannlege de benyttet før institusjonsoppholdet, og som ikke har avtale med fylkeskommunen. Overfor disse pasienter har imidlertid fylkeskommunen ingen plikt til å dekke utgiftene til behandlingen.

Spørsmålet er så om kommunen (hvor institusjonspasienten oppholder seg) plikter å dekke utgifter til tannbehandling for de ovenfor omtalte pasienter. Som representanten Øystein Hedstrøm omtaler i sin begrunnelse for spørsmålet, gjorde Statens helsetilsyn i forbindelse med en konkret klagesak en fortolkning av dette spørsmålet i 1998. De tolket regelverket slik at vederlagsforskriften § 7 kom til anvendelse i slike tilfeller. § 7 definerer hvilke tjenester som omfattes av det vederlag institusjonspasienter betaler kommunen. Det fremgår av bestemmelsen at vederlaget skal omfatte kost, losji, nødvendig tannbehandling, medisiner mv. samt helsetjenester som kommunen organiserer etter lov om helsetjenesten i kommunen § 1-3 andre ledd. Konsekvensene ble at kommunen måtte dekke utgifter til nødvendig tannbehandling for de sykehjemspasienter som valgte å få tannhelsehjelpen utført av privatpraktiserende tannlege uten avtale med fylkeskommunen.

Helsedepartementet har ikke på kort varsel hatt mulighet til å vurdere denne fortolkningen. Vederlagsforskriften regulerer vederlag for opphold i kommunale institusjoner og i boliger/boformer hjemlet i både lov om sosiale tjenester og i lov om helsetjenester i kommunene. Det betyr at personkretsen med rettigheter til nødvendig tannbehandling etter vederlagsforskriften er mye mer omfattende enn de grupper overfor hvilke fylkeskommunen plikter å yte vederlagsfri tannhelsehjelp etter tannhelsetjenesteloven. Jeg ser at det kan reises spørsmål om hensiktsmessigheten av et regelverk som for grupper av institusjonspasienter hjemler rett til vederlagsfri tannhelsehjelp overfor to forskjellige forvaltningsnivåer

avhengig av hvilken tannlege pasienten ønsker skal utføre behandlingen. Dette vil jeg se nærmere på.

Jeg har startet en gjennomgang av regelverket på tannhelsefeltet med sikte på opprydning og forenk-

ling. Jeg ser at denne gjennomgangen bl.a. også bør omfatte enkelte bestemmelser i kommunehelsetjenesteloven med relevante forskrifter.

Spørsmål nr. 489

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Ola D. Gløtvold

Besvart 28. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Mange funksjonshemmede har svært god nytte av øvelsesridning. Nå er regelverket for trygdeloven utformet slik at funksjonshemmede bare får dekning av ekstra utgifter til øvelsesridning ved godkjente rideskoler.

Vil sosialministeren endre dette regelverket, slik at også funksjonshemmede i kommuner uten godkjente rideskoler, kan få støtte til rideterapi når det er behov for det, og det samtidig skjer under ansvarlige forhold?»

Begrunnelse:

Særlig for barn med funksjonshemming blir tilbudet om aktivitet i nærmiljøet viktig. Nå viser det seg at for å få bidrag til dekning av utgifter til øvelsesridning, må en bruke en rideskole som oppfyller trygdelovens krav. Denne ligger ofte ikke i hjemkommunen. Dette vil da ofte kunne medføre både lang og dyr reise som i seg selv kan være en påkjenning for barn med funksjonshemming. Nå ser det ut til at trygdeloven har et regelverk som kun kommer brukere ved godkjente rideskoler til gode. En ser ikke på individuelle behov og muligheter som eksisterende tilbud i kommunen kan stille opp med.

Dette fører til at tilbudet til funksjonshemmede barn om aktiviteter blir vesentlig begrenset. I tillegg oppleves det urettferdig og blir en ekstra økonomisk og følelsesmessig belastning for dem det gjelder.

Derimot kan en få innfridd bidrag til dekning av utgifter ved å reise til nabokommunen. Foreldre har vanskelig for å forstå hvorfor en ikke har rett på bidrag ved å bruke allerede eksisterende ikke-godkjent tilbud dersom en finner det forsvarlig og bra for barnet sitt.

Svar:

Etter retningslinjer gitt av Rikstrygdeverket med hjemmel i folketrygdloven § 5-22 kan det ytes bidrag

til dekning av utgifter til terapiridning for medlem med alvorlig funksjonshemming. Det gjelder eksempelvis medlem med alvorlige lammelser, eller med hjerneskade som har medført fysisk eller psykisk funksjonshemming. Av psykisk funksjonshemmede nevnes psykisk utviklingshemmede, alvorlig mentalt syke og demente hvor vanlige aktiviteter ikke fører frem til en rimelig grad av fysisk utfoldelse.

Det er et vilkår for å få bidrag til terapiridning at terapiridningen foregår i en rideskole under ledelse av fysioterapeut eller mensendieklærer. Fra 1. mars 2002 er det videre stilt som vilkår at behandlende fysioterapeut har gjennomgått og bestått Norsk Fysioterapeutforbunds (NFF) kurs i terapiridning, trinn 1 og 2 å 40 timer.

Det er imidlertid etablert en overgangsordning slik at det frem til 31. desember 2002 kan gis bidrag til terapiridning foretatt av offentlig godkjent fysioterapeut som pr. 1. mars 2002 gir terapiridning. Offentlig godkjent fysioterapeut som pr. 1. mars 2002 gir terapiridning, kan dessuten etter særskilt godkjenning fra NFFs fagseksjon likestilles med fysioterapeut med bestått kurs. Slik godkjenning må foreligge før 31. desember 2002.

Som beskrevet ovenfor er tilbudet om terapiridning rettet mot medlemmer av trygden med alvorlige fysiske og psykiske funksjonshemninger, og ridningen er å betrakte som et supplement til eller erstatning for tradisjonell fysioterapi. Ridningen er altså å anse som et terapeutisk virkemiddel som del av et behandlingsregime. Det er derfor viktig at terapiridningen skjer under veiledning av autorisert helsepersonell med særskilt kompetanse på området. Ut fra helsefaglige vurderinger anses det derfor ikke som aktuelt å utvide bidragsordningen til å omfatte ridning ved rideskoler/ridelærere uten formell helsefaglig kompetanse.

Spørsmål nr. 490

Innlevert 19. juni 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 27. juni 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Inn- og utflygingstraseene ved Oslo Lufthavn Gardermoen blei behandla i detalj av Stortinget i 1992.

Dersom det nye forslaget inneber at det vert flyging på nye trasear, vil då samferdselsministeren leggja saka fram for Stortinget?»

Grunngjeving:

Ufullstendig svar på skriftleg spørsmål nr. 459 der det i grunngjevinga og vert stilt spørsmål om kor bunden samferdselsministeren er av vedtak i Stortinget i 1992. Dersom saka ikkje vert lagt fram, må det i tilfelle vera ein heimel for dette.

Svar:

I St.prp. nr. 90 for 1991-1992 som lå til grunn for vedtaket om utbygging av Oslo Lufthavn Gardermoen, ble det orientert om de ulike støysonene. Vedrørende selve traseene, blir det opplyst at:

"Endelig flymønster vil imidlertid først bli fastlagt med bakgrunn i luftromssimuleringer etter et utbyggingsvedtak. Slike simuleringer er et omfattende og ressurskrevende arbeid, og det har vært vurdert riktig å ikke foreta dette i en hovedplanfase. Det vil imidlertid bli lagt opp til en prosess hvor Luftfartsverket i samråd med de berørte kommuner og andre aktuelle myndigheter finner fram til områder som skal tas hen-

syn til i støysammenheng når endelig inn- og utflyvningsprosedyrer fastsettes."

I Innst. S. nr. 1 for 1992-1993 uttaler komiteens flertall følgende vedrørende støysituasjonen:

"Flertallet vil understreke betydningen av at langt færre personer vil bli utsatt for støy fra en ny hovedflyplass enn fra Fornebu. Flertallet viser til at antall støyutsatte reduseres bl.a. fordi man slipper dagens lave innflyging til Fornebu. Flertallet forutsetter at det legges stor vekt på hensynet til begrenset flystøy ved valg av traseer for innflyging til en ny hovedflyplass."

Ut over dette er det ingen flertallsmerknader knyttet til traseene. Stortinget fattet heller ikke noe vedtak knyttet til traseene. Disse ble fastlagt etter utbyggingsvedtaket. Jeg kan derfor ikke se at selve stortingsbehandlingen i 1992 innebærer at eventuelle endringer i traseene formelt må legges fram for Stortinget.

Pr. i dag foreligger ikke det noe konkret forslag til endring av traseene. Luftfartstilsynet har evaluert selve traséforskriften og departementet har denne rapporten til vurdering. Først når denne prosessen er avsluttet, kan det bli aktuelt å be Luftfartstilsynet å utarbeide endringer i traséforskriften og eventuelle andre tiltak. Slike endringer vil på vanlig måte bli sendt på høring, slik at beboerne i området har anledning til å fremme sitt syn.

Spørsmål nr. 491

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Eva M. Nielsen

Besvart 25. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«En del av det videregående skoletilbudet til samisk ungdom i Finnmark kan forsvinne fordi departementet har kuttet i bevilgningene til skolene. Dette er viktige videregående skoler for all samisk ungdom med bl.a. fordypning i reindriftsfag og samisk handverk, duodji. Skolene i Karasjok og Kautokeino drives av staten, men på grunn av kutt i bevilgningene, er styret for skolene bekymret for den videre driften.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre samisk ungdom videregående skolegang?»

Begrunnelse:

Staten har ansvaret for to videregående skoler i Finnmark, nemlig Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino og Karasjok videregående skole i Karasjok. Nå står det videregående skoletilbudet til samisk ungdom i fare for å bli amputert fordi Utdannings- og forskningsdepartementet har kuttet i bevilgningene til skolene. Dette kan ifølge styret for skolene forhindres hvis departementet kompenserer for økte lønns- og strømutfgifter.

I sin argumentasjon for å forhindre nedlegging av

klasser viser styret til statens forpliktelser overfor det samiske folket. Her vises det til Grunnlovens sameparagraf og artikkel 169 i ILO-konvensjonen.

Staten er nå i ferd med å fravike sine forpliktelser i og med at det stilles urealistiske krav til nedskjæringer. Ifølge styret er det også urovekkende å se at fire videregående skoler innenfor samisk forvaltningsområde er truet.

Og som visepresidenten i Sametinget, Ragnhild Nystad, understreker: "Skolene er identitetsskapende og de har en landsfunksjon for samisk ungdom."

Svar:

All ungdom i dette land har rett til videregående opplæring. Det gjelder selvsagt også samisk ungdom. Når staten har valgt å drive de to samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino, er det nettopp for at samisk ungdom skal være sikret et tilbud som bygger på samisk kultur og språk. Skolene har som hovedmålsetting å videreføre samisk språk, kultur og håndverkstradisjon, og ellers gi utdanning i samsvar med bestemmelsene i opplæringsloven og læreplanene.

Regjeringen fremmer hvert år forslag om bevilgning til de videregående skoler som staten driver, og Stortinget vedtar bevilgning på det respektive kapittel 232/3232. På dette grunnlag tildeler departementet midler etter det antall elever og de oppgaver skolene er tillagt. Ved tildelingen til de samiske videregående skolene tas det hensyn til skolenes egenart og formål, med særlig vekt på skolenes kjernevirksomhet.

Det er for 2002 ikke foretatt kutt i bevilgningen til

de samiske videregående skolene, slik det hevdes. De samiske skolene får dessuten på linje med andre statlige skoler kompensasjon for økte utgifter som følge av årets lønnsoppgjør når bevilgning til dette er vedtatt av Stortinget.

Tildelingen til de to samiske videregående skolene har økt fra 45,3 mill. kr i 1999 til 48,8 mill. kr i 2002. Kostnad pr. elev utgjør ca. 160 000 kr i året. Da er husleie og arbeidsgiveravgift holdt utenom. Medregnet husleie og arbeidsgiveravgift er kostnadene pr. elev ved de samiske videregående skolene bortimot 260 000 kr. Det er således betydelige midler som årlig blir nyttet til dette utdanningstilbudet.

Innenfor de økonomiske rammer og fullmakter som departementet har gitt, er det styret for de samiske videregående skolene som har det løpende ansvaret for at de tildelte økonomiske ressurser blir benyttet i samsvar med forutsetningene for tildelingen. Styret har også ansvar for at økonomiforvaltningen internt er forsvarlig tilrettelagt.

Etter at departementet i slutten av april d.å. ble gjort kjent med at det kunne bli betydelige overskridelser på skolenes driftsbudsjett for 2002, har det mellom styret og skolene og departementet vært nær kontakt for å analysere situasjonen og vurdere tiltak for skoleåret 2002/2003. I fellesskap forsøker vi nå å komme frem til løsninger som ivaretar det samiske utdanningstilbudet.

Departementet vil følge utviklingen ved skolene nøye og vurdere nye tiltak dersom situasjonen skulle tilsi dette. Det er departementets klare hensikt at utdanningstilbudet til samisk ungdom skal ivaretas i samsvar med skolenes formål og oppgaver.

Spørsmål nr. 492

Innlevert 20. juni 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 28. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I eit parforhold blir årsoppgåve for felles lån med renteutgifter automatisk sendt til mannen. Dei avgjer sjølve kven som skal få frådraga. Ved skilsmisse vert heile frådraget for rentene ført på mannen si sjølvmelding. Likningskontoret seier at dersom kvinna skal få frådrag, er ho avhengig av at mannen endrar si sjølvmelding. Dette skjer ikkje automatisk.

Er dette korrekt, og i tilfelle vil statsråden ta initiativ til endring her, slik at ikkje kvinner framleis må vera avhengig av godvilje frå tidlegare ektefelle?»

Grunngjeving:

Enno er det mest vanleg at lån som vert teken opp til felles hus står i begge sitt namn. Så lenge dei var gift kunne dei sjølve avgjera kven som skulle få frådrag for renteutgiftene. Begge har betalt på renter og avdrag.

Skilsmissen fann stad midt i året, og når kvinna mottok sjølvmelding for 2001 var heile frådraget ført på mannen. Likningskontoret opplyser at ho berre får sin del av frådraget dersom tidlegare ektefelle gjer tilsvarende endring i si sjølvmelding. Godvilje frå tid-

legare ektefelle er ikkje alltid like lett å vera avhengig av.

Svar:

Som hovudregel skal frådrag for gjeldsrenter tilordnast den som er ansvarleg for gjelda, jf. uttrykket "skattyters gjeld" i skattelova § 6-40. Dette gjeld i utgangspunktet og for ektefellar, men i praksis godkjennast frådrag hos den av ektefellane som fører opp rentene til frådrag i sin sjølvmelding.

Gjeldsrenter som er pådratt i året for ein separasjon eller skilsmisse, kan først til frådrag hos den ektefellen som har betalt rentene, såframt begge ektefellane er einige.

Dersom dei ikkje er einige, skal gjeldsrenter som er pådratt etter skilsmissen, først til frådrag hos den som er ansvarleg for gjelda, dvs. i samsvar med det som er hovudregelen etter skattelova § 6-40. Er begge ektefellane ansvarlege for gjelda, skal gjeldsrentene fordelast likt, såframt det ikkje finnst opplysningar om at ektefellane heftar ulikt for gjelda. Tilsvarende gjeld og for renter som er pådratt før skilsmissa, i skilsmisseåret.

Som ein kan sjå ovanfor, vil retten til frådrag for gjeldsrenter ikkje vere avhengig av kva den tidlegare ektefellen fører opp i si sjølvmelding.